

జాతీయ పార్కులు/వన్య ప్రాణి సంరక్షణ కేంద్రాలు

'ది ఇంటర్నేషనల్ యూనియన్ ఫర్ కన్సర్వేషన్ ఆఫ్ నేచర్' ప్రమాణాలకు అనుగుణంగా భారత్ లో కొన్ని నేషనల్ పార్కులు, వన్యప్రాణి సంరక్షణ కేంద్రాలు(అనేక జంతు రాశులున్న ప్రాంతాలు) గుర్తించి కేంద్ర ప్రభుత్వం వాటి పరిరక్షణ చేపట్టింది. దేశంలో మొదటి నేషనల్ పార్క్ హైలే నేషనల్ పార్క్, 1936లో ఏర్పాటు చేశారు. ప్రస్తుతం దీనిని జిమ్ కార్బెట్ నేషనల్ పార్క్ అని పిలుస్తున్నారు. రక్షిత అటవీ ప్రాంతం కింద మొత్తం 102 జాతీయ పార్కులు (నేషనల్ పార్కులు), 513 వన్య ప్రాణి సంరక్షణ కేంద్రాలు (వైల్డ్ లైఫ్ శాంక్చుయరీలు) మూడు కమ్యూనిటీ రిజర్వులు ఉన్నాయి.

కొన్ని ముఖ్యమైన జాతీయ పార్కులు

పేరు	ప్రాంతం	రాష్ట్రం
అన్ని జాతీయ పార్క్	దండేలి	కర్ణాటక
బల్పాక్రమ్ జాతీయ పార్క్	గారో హిల్స్	మేఘాలయ
బంధావగఢ్ జాతీయ పార్క్	షాదోల్	మధ్య ప్రదేశ్
బండీపూర్ జాతీయ పార్క్	మైసూర్	కర్ణాటక
బన్నార్ఘటా జాతీయ పార్క్	బెంగళూరు	కర్ణాటక
వన్నాడా జాతీయ పార్క్	కతియావార్	గుజరాత్
బోరివిల్లి జాతీయ పార్కు	ముంబై	మహారాష్ట్ర
జిమ్ కార్బెట్ జాతీయ పార్కు	నైనితాల్	ఉత్తరాఖండ్
క్యాంప్ బెల్ బే నేషనల్ పార్క్	గ్రేట్ నికోబార్	అండమాన్ నికోబార్ దీవులు
చందోలి జాతీయ పార్క్	సంగ్లి	మహారాష్ట్ర
దూద్వా జాతీయ పార్క్	టెరాయ్	ఉత్తర ప్రదేశ్
ఇరావైకులన్ రాజమల్లె జాతీయ పార్కు	ఇడుక్కి	కేరళ
గంగోత్రి నేషనల్ పార్క్	ఉత్తరకాశీ	ఉత్తరాఖండ్
గిర్ జాతీయ పార్కు	జునాగఢ్	గుజరాత్
గిండి జాతీయ పార్కు	చెన్నై	తమిళనాడు
హజారీబాగ్ జాతీయ పార్కు	హజారీబాగ్	బీహార్
కన్ఘా జాతీయ పార్కు	మాండ్లా, బాలఘాట్	మధ్య ప్రదేశ్
కజిరంగా జాతీయ పార్కు	జోర్హాట్	అసోం
కాంగ్ చెండ్ర్ సెంగా జాతీయ పార్కు	గాంగ్టక్	సిక్కిం
మోలమ్ జాతీయ పార్క్	సాంగ్వోమ్	గోవా
మాధవ్ జాతీయ పార్క్	-	మధ్యప్రదేశ్

నాగర్ హోల్
 నావిగాన్ జాతీయ పార్కు
 పన్నా జాతీయ పార్క్
 పెంచ్ జాతీయ పార్కు
 రోహియా జాతీయ పార్కు
 పిన్ వ్యాలీ జాతీయ పార్క్
 రాజాజి నేషనల్ పార్క్
 సలీం అలీ నేషనల్ పార్క్
 శివపూరి జాతీయ పార్కు
 సరిస్కా జాతీయ పార్క్
 తడోబా జాతీయ పార్కు
 వల్వడార్ జాతీయ పార్కు

కూర్గ్
 బాందరా
 పన్నా
 నాగపూర్
 కులు
 పిన్ వ్యాలీ
 హరిద్వార్
 శ్రీనగర్
 శివపూరి
 అల్వార్
 చంద్రాపూర్
 భావనగర్

కర్ణాటక
 మహారాష్ట్ర
 మధ్యప్రదేశ్
 మహారాష్ట్ర
 హిమాచల్ ప్రదేశ్
 హిమాచల్ ప్రదేశ్
 ఉత్తరాఖండ్
 జమ్ము కాశ్మీర్
 మధ్య ప్రదేశ్
 రాజస్థాన్
 మహారాష్ట్ర
 గుజరాత్

ముఖ్యమైన వన్యప్రాణి సంరక్షణ కేంద్రాలు

వన్యప్రాణి సంరక్షణ కేంద్రం

అనామలై వన్యప్రాణి సంరక్షణ కేంద్రం
 చంద్రప్రభ వన్యప్రాణి సంరక్షణ కేంద్రం
 దాచిగాం వన్యప్రాణి సంరక్షణ కేంద్రం
 ఘనా పక్షి సంరక్షణ కేంద్రం
 ఘటప్రభ పక్షి సంరక్షణ కేంద్రం
 జల్దపార వన్యప్రాణి సంరక్షణ కేంద్రం
 కుత్రీ గేమ్ వన్యప్రాణి సంరక్షణ కేంద్రం
 మానస్ పులుల సంరక్షణ కేంద్రం
 మౌంట్ అబూ వన్యప్రాణి సంరక్షణ కేంద్రం
 ముదుమలై వన్యప్రాణి సంరక్షణ కేంద్రం
 నాల్ సరోవర్ పక్షి సంరక్షణ కేంద్రం
 పాలమౌ పులుల సంరక్షణ కేంద్రం
 పెరియార్ వన్యప్రాణి సంరక్షణ కేంద్రం
 రంగంతిట్టు పక్షి సంరక్షణ కేంద్రం
 రణధంబోర్ పులుల సంరక్షణ కేంద్రం
 సిమ్లిపాల్ పులుల సంరక్షణ కేంద్రం
 సుల్తాన్ పూర్ నీటి పక్షుల కేంద్రం
 సుందర్ బన్స్ పులుల సంరక్షణ కేంద్రం

ప్రాంతం

పొలాచి వాల్పరాయ్,
 వారణాసి
 శ్రీనగర్
 భరత్ పూర్
 బెల్గాం
 జల్పాయ్ గురి
 బస్తర్
 బార్ పేట
 మౌంట్ అబూ
 నీలగిరి హిల్స్
 అహ్మదాబాద్
 డాల్టన్ గంజ్
 ఇడుక్కి
 సవాయ్ మాధోపూర్
 సవాయ్ మాధోపూర్
 మయూర్ భంజ్
 గుర్గాం
 24-పరగణాలు

రాష్ట్రం

తమిళనాడు
 ఉత్తర ప్రదేశ్
 జమ్ము-కాశ్మీర్
 రాజస్థాన్
 కర్ణాటక
 పశ్చిమ బెంగాల్
 మధ్య ప్రదేశ్
 అసోం
 రాజస్థాన్
 తమిళనాడు
 గుజరాత్
 బీహార్
 కేరళ
 రాజస్థాన్
 రాజస్థాన్
 ఒడిశా
 హర్యానా
 పశ్చిమ బెంగాల్

బుక్స్ టైగర్ రిజర్వ్
వాందూర్ జాతీయ పార్క్
ఇంద్రావతి వన్యప్రాణి సంరక్షణ కేంద్రం

బుక్స్ హిల్స్
అండమాన్ నికోబార్ దీవులు
దంతెవాడ

పశ్చిమ బెంగాల్
చత్తీస్ఘడ్

ఆంధ్రప్రదేశ్లో జాతీయ పార్కులు / వన్యప్రాణి సంరక్షణ కేంద్రాలు

కాసు బ్రహ్మానంద రెడ్డి జాతీయ పార్క్
మహవీర్ హరిణ వనస్థలి జాతీయ పార్క్
శ్రీ వెంకటేశ్వర జాతీయ పార్క్
కొరింగా వన్యప్రాణి సంరక్షణ కేంద్రం
ఏటూరు నాగారం వన్యప్రాణి సంరక్షణ కేంద్రం
కవాల వన్యప్రాణి సంరక్షణ కేంద్రం
కిన్నెరసాని వన్యప్రాణి సంరక్షణ కేంద్రం
కౌండిన్య వన్యప్రాణి సంరక్షణ కేంద్రం
కృష్ణ వన్యప్రాణి సంరక్షణ కేంద్రం
మంజీర వన్యప్రాణి సంరక్షణ కేంద్రం
నాగార్జున సాగర్ శ్రీశైలం టైగర్ రిజర్వ్
నేలపట్టు పక్షి సంరక్షణ కేంద్రం
మృగవని వన్యప్రాణి సంరక్షణ కేంద్రం

హైదరాబాద్
హైదరాబాద్
తిరుపతి(చిత్తూరు)
కాకినాడ(తూర్పు గోదావరి)
ఏటూరు నాగారం(వరంగల్)
జన్నారం(అదిలాబాద్)
కొత్తగూడెం(ఖమ్మం)
చిత్తూరు
కృష్ణ
మెదక్
నల్లమల అడవులు
నెల్లూరు
చిలుకూరు, హైదరాబాద్